

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA, pessetas 1'50.—EXTRANGER, 2'50.

Esperanterías

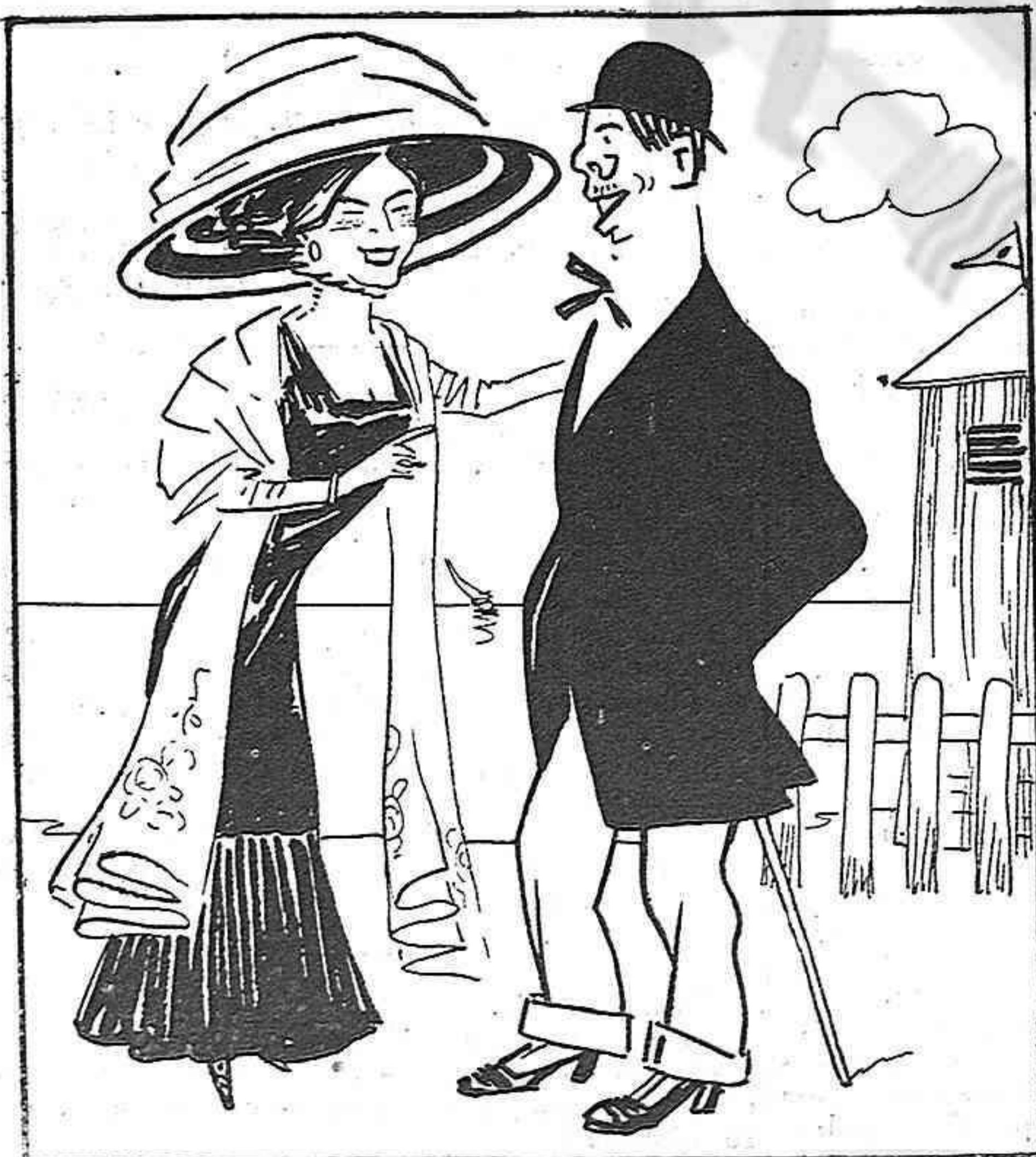
Figurí nou, chic, ideal, que diu que será gran moda l'any que vé, per Carnaval.

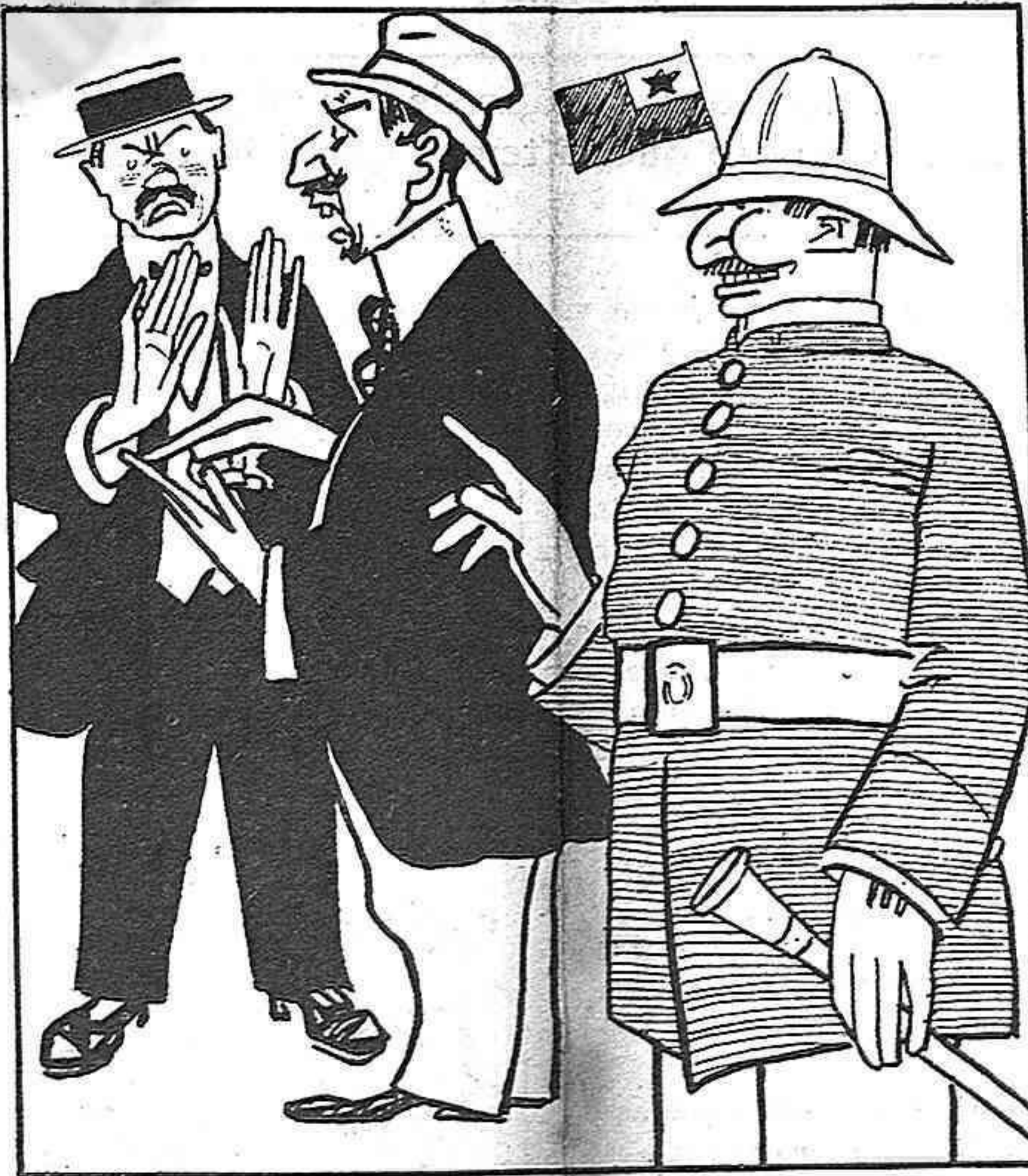
—¿A casa d' uns senyors castellans serveixes? ¿Y ja us enteneu?...
—Oh!... Parlém en esperanto!...

(PROGRESSOS DEL NOU IDIOMA.—D' AQUÍ, Á POCHS ANYS)
—¡Y ara!... Si aixó sembla un anunci farmacéutich!...

—No te 'l creguís á n' en Zamenhof... Per llengua, no hi ha com la francesa.

—Bueno, deixemho corre, perque tampoch ens entendríam...
—¿No se entenderian?... Bien tontos!... ¿Por qué no aprenden el esperanto?

—Déu me'n regard d' apéndrel!... Si té unas paraulotas que semblan renechs!...

Aquest número ha passat per la censura gubernativa.

LA SENMANA

Entre les diverses qualitats que adornen als homes que actualment constitueixen el Govern, no es per cert la previsió la que ab més intensitat brilla.

La història de l'habilitació de Mar Xica, d'aquesta Mar Xica tan remenada pels corresponals de la premsa i ahont, ab just motiu, convergixen avuy les mirades de tot Espanya, diu ben clarament fins a quin punt arriben la negligència i la lleugeresa dels set ó vuyt senyors que al costat de'n Maura administran fa més de dos anys y mitj la cosa pública.

Fer y desfer, comensar y suspendre, teixir y des-teixir; heus aquí el resúm d'aquesta història, que sembla novel·la, y llegint la qual resulta una meravella d'activitat la famosa tela que tantes y tantes hores va ocupar a la incomparable muller d'Ulisses.

Al cap d'anys mil, d'estar instalats al Nord d'Àfrica—diu una revista que sol beure en molt bones fonts—á algú de Madrid se li va ocorre que dragant la bocana de Mar Xica podria ferse allí un port colossal, admirablement situat y, sobre tot, segur.

El Govern, procedint ab aqueixa circumspecció en ell tan característica, va limitarse á preguntar quants metres cúbichs s'haurían de dragar. Va contestárseli que uns sis mil, y sense més averiguacions, s'enviá allí la draga d'Almería y alguns gánguils, suposantse qu'era qüestió de dias l'habilitació del gran port africá.

Peró al arribarhi l'enginyer del port d'Almería y veure alló, va dir als senyors de Madrid que somiavan, que sols pera dragar la entrada era precis extreure més de 30.000 metres cúbichs, que aquella draga no servia pera un' obra de tanta empenta... y que, per anyadidura y atesa la qualitat del terreny, el canal duraría no més vintiquatre hores, donchs una vegada construít, las arenas del Mediterrani tornarian á taparlo.

Un' ànima piadosa va ensenyar llavors un altre indret ahont havia de ser més fácil fer l'entrada. Cert que ho era, pero surgia la dificultat de que allí els metres cúbichs que hi hauria qu'extreure eran ja 100.000. El Govern resolgué passar per sobre d'aquest inconvenient y ordená el dragat, de totes maneres. Varen enviarse allí noves dragas, se comensá á treballar, y al cap de dos dias el director de las obras, veyent que las máquinas s'estavan fent malbé y la feyna no adelantava, maná suspèndreho tot, se'n entorná cap ensá... y aquí acaba, per ara, la entretinguda y verídica història del gran port de Mar Xica.

¿Se veu per alguna part la previsió que tot Govern coneixedor dels seus debers ha de tenir en assumptos d'aquesta naturalesa?

Del sach de gemechs del Roghi no hi ha manera de treure'n una nota mitjanament clara.

Que en Muley Hafid el té entre las sevas grapas, ó entre las sevas reixas, está completament fora de dubte; pero ¿qué'n farà ara d'ell el victoriós sultá? ¿Quin acabament tindrán las tragi-cómicas conferències entre 'ls dos rivals, comensadas, com saben els nostres lectors, el mateix dia de l'arribada de'n Bu-Hamara á Fez?

La confusió que Reyna sobre aquest punt—punt que per nosaltres, els espanyols, té molta més importancia de lo que sembla—no pot pas ser més formidable. En cada correu que arriba del Marroch, y ara 'ls correus venen molt sovint, rebém notícies qu'están en oberta contradicció ab las rebudas el dia avans.

Un diari de Madrid presenta al sultá y al Roghi poch menos que menjant en un mateix plat y fumant ab la mateixa pipa.

«Es molt probable—diu l'audit periódich—qu'en Muley Hafid encarregui al Roghi el Govern del Riff, creant allí una gran provincia, directament posada baix la seva autoritat.

»D'aqueixa manera l'emperador se guanya l'amistat del Roghi, que 's converteix de fet en un petit sultá, com ja ho ha sigut fins avuy, y conseqüeix que 'l Riff, fins ara independent y autònom, deixi de serho.»

Contra aquestas notícies, com se veu, pintan els negocis del Roghi d'un hermós color que sembla ben bé de rosa, hi ha las següents líneas d'un telegrama, d'origen anglés, que publica *Le Petit Journal*.

«Taza, plassa forta del pretendent, ha proclamat á Muley Hafid com á soberá seu.

»El Roghi ha sigut condemnat á viure engabiad fins que 's mori.»

¿A quí creure?...

Tinguem paciencia y, avans de decidirnós, esperém una mica.

Veyám qué 'ns portará demá el correu d'Àfrica y quins telegramas durá passat demá *Le Petit Journal*.

PIP-PAF

CARTA a una senyora amiga

...Me preguntéu, estimada senyora, la méua opinió sobre el vostre nomenament pera formar part de la Junta de Dames. Oh! La vostra mà, la vostra mà blanquíssima on ni un rastre de les rojors de Lady Macbeth se destrira, no pot vessar més que generoses consolacions. I encara més; vos, qui no os contenteu am la vella caritat, excusa de tants egoísmes,

vessèu sobre els pobres de la terra la copa meteixa del vostre cor... Jo no os imagino com una Santa Elisabeth ungint de baume el cap dels malalts fastigosos, sinó com una heroína acostumada a portar en els llabris, a manera d'eucaristia, la paraula màgica que allibera els esperits i romp les cadenes del mal.

Però... ¿cóm se'm permetria dir-ho en les circumstancies d'avuy? Me dol, me dol profundament venreus associada a una obra ben diversa de la vostra missió de pau absoluta i a una feminitat ben diversa de la vostra... Desd'el meu recó provincia, jo he vist, de lluny, dançar les parelles en els salons de les societats pseudo-elegants i sonar les banals galanteries entre les taules de les kermesses o de les tómbols, pera que les víctimes de la guerra servissen d'excusa a les festes agostenques de la bona societat estival; i he vist alçar-se l'ombra del soldat ferit, una mà al costat qui sangueja, entre dues parelles qui sonriuen a no sé quines inepties en el *parterre* d'un cercle deportiu... En la méua mà, al mateix temps, tremolava la carta qu'acabava de rebre d'una mare perduda en la miseria més abjecta, i qui'm demanava noves del seu fill ferit a no sé quin hos-

fensar-se i adora la mà ruda i nervosa del qui pega; vos, bellíssima dama, qui guardèu un recó de sentimentalisme i d'instint de poesia en el vostre esser, apartant-vos d'aquella sequedat qui (inversament a l'opinió vulgar) comunica a la dona una certa immunitat contra les tendreses sentimentals i una incapacitat d'altres emocions poètiques; vos, senyora, qui no teniu que perdonar-vos res ni excusar-vos de la sang que no havèu derramada; vos, qui podèu mostrar les mans puríssimes al bell mig de la plaça ciutadana; vos, senyora, qui no teniu com un càrrec en la consciencia la culpa d'haver fet els pobres pera després honrar-vos creant l'hospital, com el famós D. Joan de Robres; vos, senyora, qui no teniu per què amagar a la mà dreta l'obra de la mà esquerra, am designis ben diversos dels que volia senyalar la màxima evangèlica; vos, senyora, podèu obrir les portes del cor a l'obra de bé i de bondat; però no sols pera curar les nafres que no contribuïren a obrir, sinó pera evitar sempre i a tota hora que sien obertes... I la vostra missió de dona, de musa, de deessa, se complirà sobre la terra qu'els homes, amarrant-la de sang, amarguen cada dia.

Del Polo Nord á Sant Pol

—No sé si ho sab que acabo de descobrir el Polo?...
—No sé si ho sab que fa temps que 'l jugo!...

pital de sang...—Veieu, senyora méua: jo no vull renovar les conegudes llamentacions contra la caritat en forma de festa casinesca, aquella caritat fúetjada p'en Rusiñol a *El Mistic*. Jo no vull repetir amb en Benaventé que pera esser cursis sempre queda temps. Però, ¿qué volèu? Un no pot impedir-se de pensar: vetaquí que la guerra es una bella cosa, qui ens dona ocasió pera el graciós gest d'aqueixa senyoreta al abocar el raig de xampany en la copa d'aquest jove (on vagament, vagament, una gota de sang llunyana s'hi barreja colorint de vermell tenue l'escuma...) L'altre dia, parlant amb un jove *dandy*, membre de la Creu Roja, jo'm deia també: ¡Bons Déus! L'afany d'aquest jove per fer-se útil diríeu qu'es heroic; perquè casi arriba a desitjar una gran catàstrofe, una gran guerra, una gran mortandad, pera exhibir les seves gallardies de filantrop i les airostatats del seu uniforme de guerrer pacífic am l'espasa cenyida paradoxicament sota la creu de pau!

Ah! Vos, senyora, en qui jo no he vist mai aquella secreta simpatia de la dona per les creencies i per les bèliques empreses, aquella inclinació amorosa al violent, ja senyalada per Maupassant i per D'Annunzio, inclinació on veig un contrapès de la propia feblesa del sexe, qui s'apoya en el més fort pera de-

Ja os veig ara, en el record de la nostra darrera entrevista, acariciant les plomes blanques del vostre colom familiar, qui tot vibrant al pas de la mà vostra suavisíssima, amorosament marruqeja.

Besa am reverencia i emoció aqueixa mà tot blanca

GABRIEL ALOMAR

Apropósit del Riff

LAS ETAPAS DE LA CIVILISACIÓ

s un fet establert pels exploradors y per la ciencia que 'ls pobles salvatges y semi-salvatges que en els nostres dias habiten encare la terra, están avuy en el mateix grau inferiorísim de civilisació en que estavan, milers d'anys enrera, las rasses primitives de l'humanitat. Els primitius pobladors de totes las nacions cultas venían á esser lo que son ara els salvatges y semi-salvatges de l'Àfrica y l'Oceania. Aquests darrers grupos humans s'han quedat terriblement enrera en el camí ascensional del progrés; ells encare no han passat de las

primeras etapas de la civilisació. Y aixís constitueixen rasses actuals y vivas aqueixos restos de las rasses ancestrals.

No tenim pas la pretensió d'entrar en el terreny científich de la qüestió exposada. Pero es el cas que aquests dias, rellegant las descripcions de las rasses que primitivament poblavan l'Espanya ó Iberia, hem vist consignats una pila de detalls de la vida y las costums d'aquellas rasses antiquísimas que son iguals, exactament iguals, als que del Riff ens contan els moderns geógrafos y africanistas, y que reproduheixen en aquests dias de guerra d'Àfrica els períodichs espanyols. La coincidencia, si bé no té res d'extraordinaria, ens sembla curiosa. En lo que dihem á continuació els lectors la podrán apreciar.

Entre 'ls vascos primitius, las donas llauravan els camps, y 'ls homes se dedicavan preferentment á guerrear. Las donas dels celtibers ajudavan als seus marits y pares en la guerra; aqueixos celtibers consideravan afortunat y gloriós morir en la lluyta y vergonyós morir de malaltia. Els asturs tenían un gran amor als seus caballs, els quals estavan acostumats á enfilarse per las montanyas y á agenollarse. Segons l'escriptor romá Estrabó, els cántabres igualavan en feresa á las feras, y als animals en crudeltat y cega sanya. Dels espanyols primitius escrigué Titus Livius que «las sevas armas eran pera ells més preciosas que la seva propia sanch»; els que habitavan á las voras de l'Ebro tingueren un immens dolor quan Cató disposá que s'els penguessin las armas; molts moriren de pena; els lusitans tallavan las mans als presoners que en guerra feyan. Totas aquestas rasses resistiren ferament, fanáticamente, las invasions civilisadoras de fenecis, grechs, cartaginenses y romans; els cántabres y asturs especialment, amurallats en las sevas esquerpas montanyas, s'obstinaren heroicament en rebutjar la civilisació y en mantenir las sevas costums centenarias. Y es de veure com nombrosos historiadors espanyols, entre ells don Modest Lafuente, s'indignan contra Fenicia, Cartago, Roma y 'ls árabes, per que realisaren á l'antiga Espanya una missió tan civilisadora per lo menys com la que diuen que ara realisan al Riff els soldats y 'ls minayres espanyols.

Perá resultar la semblansa més exacte, hi ha l'fet que 'ls conquistadors y invasors de l'antiga Espanya l'invadiren y conquistaren, atrets principalmment per l'esqué de las riquesas naturals del país. Que es la rahó per la qual se disposan avuy á esquarterar y repartirse 'l Marroch las cultas nacions d'Europa.

FULMEN

DURAS, aspras, pero plenas d'una hermosa sinceritat que suavisa la seva aspresa, son las manifestacions que 'l diputat á Corts senyor Caballé y Goyenche ha fet darrerament á un periodista de Madrid.

Segons ell, y cap eufemisme hi gasta en dirho, la representació parlamentaria de la Solidaritat Catalana ha fracassat completament. Dretas y esquerras han comés pecats idéntichs, dels quals no es pas el més petit la exhibició de las sevas vanidades de niño (textual), que 'ls ha portat al complet olvid dels seus debers y responsabilitats.

«Qual los infusorios de Bartrina en la gota de agua,—diu el senyor Caballé—para nosotros no ha existido más tema ni más espacio que las penas del Ateneo Barcelonés, *Maison Dorée* y Continental.»

Y més avall:

«En cuanto á los sucesos de Barcelona, toda protesta que se realizara de buena fe es honrada; pero, no obstante, á todos nos cabe gran responsabilidad por lo que ocurrió más tarde, ya que, en realidad, las clases todas, directoras, artesanas y obreras, procedimos con un egoismo inexplicable.»

Creyém que las amargas lamentacions del diputat per Gandesa donarán molt joch.

Un telegrama agradable:

Paris, 3.—El dirigible *La République* ha caygut sobre *La Palisse*.

Ho celebrém moltíssim.

Nosaltres, homes avansats, sempre preferirém que *La République* caygni sobre *La Palisse* que no pas que *La Palisse* caygni sobre *La République*.

L'arximilionari nort-americá Pierpont Morgán está descontent del seu nas.

Tan descontent, que ofereix un milió de duros al qui tingui prou habilitat pera reformarli, deixantli completament al seu gust.

Cal advertir, per xó, que la operació no deu ser de las més fácils.

Figúirse un nas de dimensions estupendas, carnos, ple de grans y, per acabarho de complicar, d'un color bastant més pasescut al carmí que al rosacarn.

Signi com sigui, un milió de duros no es tampoch una quantitat que pugui guanyarse cada dia.

Apa, donchs, inventors, reformadors, homes d'empenta: á veure qui agafa pel seu compte á mister Morgán y li fa uns nassos nous.

¡Ay... ay... ay!...

Parla el ministre d'Hisenda. Y díu:

«A su debido tiempo sabremos de dónde debe sacarse el dinero para los créditos extraordinarios que se solicitan.»

De dónde debe sacarse...

¿No senten cap á la part de la butxaca un cert doloret que 'ls dona mala espina?

Interview

EL DR. ZAMENHOF: —Escoltoj, senyor Mauroj, ¿quín dioj restabliroj las garantioj constitucionaloj?
—No sé qué vol dir.
—¿No?... De fixo qu' es vosté l' únich espanyol que no ho entén.

ANAGRAMA

—Com que fa bastant de fret, ves á encendrer el *total*.
—No vull, que ahí 'm vaig fer mal.
—Mira que *tot*, Francisquet!...

MANEL B. FONTÁS

INTRÍNGULIS

Buscar una paraula tal que, trayentli una lletra del darrera cada vegada, dongui els següents resultats:

- 1. Carrer de Barcelona.
- 2. Ciutat d' Itàlia.
- 3. Apellido d' un literat difunt.
- 4. Cantitat.
- 5. Nota musical.
- 6. Consonant.

PERE CORTACANS (Llegidor de LA CAMPANA)

QUADRAT

.....
.....
.....
.....

Substituhir els punts per lletres, de manera que llegidas vertical y horizontalment donguin per resultat: 1.ª ratlla: poble; 2.ª: despedida; 3.ª: senyal de fret, y 4.ª: senyal de calor.

MACO

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5 6 7 8.—Poble catalá.
- 6 7 8 2 6 7 8.—Ofici
- 2 3 2 6 7 8.—Nom d' home.
- 8 7 6 5 1.—Diputat solidari.
- 8 7 1 2.—Nom de dona.
- 6 7 1.—Número.
- 8 5.—Nota musical.
- 4.—Consonant.
- 7 8.—Mineral.
- 4 7 4.—Peix.
- 8 7 6 2.—Poble catalá.
- 4 7 1 2 8.—Temps de verb.
- 2 3 4 2 8 7.—Nom de dona.
- 4 2 8 5 8 2 1.—Arbre fruyter (plural).
- 1 5 8 8 2 6 7 8.—Ofici.

GARRELLET PETIT

CONVERSA

—Mira, Lluïseta, ves á sobre la taula y portam lo que t' acabo de dir.

TOMÁS CERMEÑO

TERS DE SÍLABAS

.....
.....
.....

Horizontal y verticalment, han de donar el següent resultat: 1.ª ratlla: nom d' home; 2.ª: id., y 3.ª: teatro.

P. CASABLANCAS S.

TARJETA

JUAN R. GASSOL

Formar ab aquestas lletres, degudament combinadas, el títul d' una zarsuela castellana.

LLUIS SALART COSTA

GEROGLÍFICH

DIMARS

IXI

TELM RASCLOSA

Caballers: Pepitu Utset y Turró, Miquel Masallera (a) Fill del Furné de la Palmera, Jaume Clará, Ramiro Espinosa y Espinosa, y M. P. (a) Cap de Fardal: Fallo condempnatori.

Caballers: Joseph Casas, Pere Casablanques Sagrera, Un Pavero, S. Odrec, Ramón Valls, Un jovenet de 15 anys, Francisco Rodríguez (a) Paquito, y A. B. (a) Lo Rector de Vallfogona: Llicencia absoluta.

Caballers: Maco, Marián Mirabent Lluís G. Salvador, María Vendrell, Pere Cortacáns y Francisco Rodríguez, Joan Romaní Carol, Rafel Planas y Tolosa, A. C. M.,

B. N. (Acordeonista), Quim Roig, A. Pit, J. M.ª de A., J. F. G., y P. C. (a) Llegidor de LA CAMPANA: Havém rebut els originals que envían ab destí als ALMANACHS. Agrahim l' atenció.—Sogas: Ho llegirém ab calma, y si va, anirà.—R. F.: Potser arreglat... Veremos, que deya la Lluçiana.—Ramonet R.: Rebut y grans mercès. Recados á D.ª M. M. de B. *cuyos pies beso*.—J. F. y R.: Entra en tansa, y s' estima.—P. V.: Lo mateix li dich.—Ramón Valls: Dels vuyt cantars que m' envía, ni un ne puch aprofitar; y jay, tant que m' agradaria el poderlo acontentar! Ah! Y alló de la *dona memoria* tampoch té condicions.—Miquel Masallera: El primer *acudit* no está mal.—Maco: Confesso que en el ram dels trenca-closcas es un dels pochos especialistas experimentats; però li haig de dir ab la mateixa franquesa que per esclure versos no n' hi ha prou ab ser *Maco*.—J. R. (Barba Azul): En nostre poder las sevas *sabidurias poéticas*. Fassis donar una mirada per en Cortejón.—Manel Noél: La *Instantánea* es aprofitable. Ara, compromet'rens á lo que vosté voldria, no podém. L' inserció ó la no-inserció en épocas periódicas y fixas depén de molts cosas.—Antoni Riera (Nastapat): Aquests versos, millor que 'ls envihi directament á *la Pilar*. Els llegidors no han de pagar els plats trencats de la seva neurastenia.—P. Gat de Cop: La seva poesia, molt bé, si no hagués de passar pel Plá de Palacio.—Un Pavero: Vosté 's *guasea* dels versayres dolents y diu:

Els ripis á carretadas en los seus versos veures, y... alabat siga 'l bon Déu...

Pitjor vosté que fa servir á Nostre Senyor de ripi!...—H. N. y M.: ¡Vaya un títol ha donat á las sevas disqui-

sions poéticas: *Llansades*... Res... que, després de llegidas, no he pogut menos de meditar lo molt que devía patir Cristo ab las que li clavaren els sayóns...—F. C. y J.: No li aseguro; y si va, en tot cas, será al Almanach.—Eugeni Recasens y Esteve: La seva elegía fa endavinar tant sols un temperament carregat de bons desitjos.—B. Net: Es molt llarch aixó. Veurém, veurém...—S. B. B.: No van malament.—Sostenido: No 'ns convé.—El T. de Villalonga: Vet aquí un senyor despreocupat que no sab cóm declarar-se á la seva *Dulcinea* y li diu:

Pera tu estich decidit, avuy, á tornarme poeta, una cosa que may la hi feta y may me ho hauria cregut.

Ho veu?... No 's pot dir d' aquesta aygua no beuré ni aquest vici no agafaré...—Pep Sistellé: En la primera estrofa, y á cop d' ull, ja hi veig una assonancia com una casa d' aquellas de 30 pisos que hi ha á Nova York. Y crech inútil dirli que ja no he gosat passar endavant.—J. S. M. de los V.: D' aquest xisto del *esperanto* se n' ha abusat ja tant, que aviat haurém de demanar una repressió contra 'ls que l' aprofitin.—Ll. Barceló y Bou: La seva *Camperola* té la frescor y la naturalitat de las cosas senzillament sentidas. Me la quedo, y per molts anys.—J. P. y S. C.: No podém publicar las cartas que 'ns remeten, per variats motius.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Oim, número 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.ª

AVIS

El vinent dissapte, 18 de Setembre, publicarà

LA CAMPANA DE GRACIA

un interessant NÚMERO EXTRAORDINARI

NOTAS D' ACTUALITAT

PRIMER ANIVERSARI DE LA MORT DEL INSIGNE PATRICI DON NICOLAU SALMERÓN
LA CAMPANYA DEL RIFF • EL PRESENT MOMENT POLÍTICH

8 páginas * Ilustració espléndida * 10 céntims